

BUGU

Dil ve Eğitim Dergisi

BUGU
Journal of Language and Education

3/2, 155-171

TÜRKİYE

www.bugudergisi.com

E-ISSN: 2717-8137

Araştırma Makalesi

Makale Geliş Tarihi: 22.04.2022

Makale Kabul Tarihi: 06.06.2022

Tekin, A., Sartıken, H. ve Er, O. (2022). İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *BUGU Dil ve Eğitim Dergisi*, 3(2), 155-171. <http://dx.doi.org/10.46321/bugu.88>

İNGİLİZCE ÖĞRETMENİ ADAYLARININ KONUŞMA ÖZ YETERLİKLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Dr. Öğr. Üyesi Ammar TEKİN

Düzce Üniversitesi, ammartekin@duzce.edu.tr ORCID

Dr. Öğr. Üyesi Hakan SARITİKEN

Düzce Üniversitesi, hakansaritiken@duzce.edu.tr ORCID

Doç. Dr. Onur ER

Düzce Üniversitesi, onurer1827@gmail.com ORCID

Öz

Bu araştırmanın amacı İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerini çeşitli değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne öğrenim düzeyi, baba öğrenim düzeyi, akademik başarı) açısından incelemektir. Araştırma tarama yöntemiyle yürütülmüştür. Araştırmada örneklem basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle belirlenmiştir. Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim gören 161 İngilizce öğretmeni adayı araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada veri toplama aracı olarak Katrancı ve Melanlıoğlu'nun (2013) geliştirdiği "Öğretmen Adayları İçin Konuşma Öz-Yeterlik Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek "topluluk önünde konuşma", "etkili konuşma", "konuşma kurallarını uygulama", "konuşma içeriğini düzenleme" ve "konuşmasını değerlendirme" adlı beş alt boyut ve 25 maddeden oluşmaktadır. Araştırmanın sonucunda İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca erkek İngilizce öğretmeni adaylarının topluluk önünde konuşma öz yeterliklerinin kadın İngilizce öğretmeni adaylarına göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir ve İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerinde sınıf düzeyinin belirleyici bir unsur olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Konuşma, öz yeterlik, İngilizce öğretmeni adayı, etkili konuşma.

AN INVESTIGATION INTO THE SPEAKING SELF-EFFICACY OF PRE-SERVICE ENGLISH LANGUAGE TEACHERS

Abstract

The study investigates the pre-service English language teachers' speaking self-efficacies in regards to several variables (gender, grade level, mother's education level, father's education level, academic achievement). The study employs a survey method. The sample is determined via random sampling, which consists of 161 pre-service English

BUGU Dil ve Eğitim Dergisi, 3(2), 2022, 155-171, TÜRKİYE

language teachers studying at the Faculty of Education, Duzce University, Turkey. The data is collected via the “Speaking Self-Efficacy Scale for Pre-Service Teachers”, developed by Katranci and Melanlioglu (2013). The scale consists of five sub-dimensions, which are: “speaking in public”, “speaking effectively”, “applying the rules of speech”, “organizing the content of speech” and “evaluating speech” and 25 items in total. The study indicates that pre-service teachers of English have high speaking self-efficacy. Male pre-service English language teachers have higher “speaking in public” self-efficacy than female pre-service teachers. Grade level is found to be a determining factor in pre-service English language teachers’ speaking self-efficacy.

Keywords: Speaking, self-efficacy, pre-service English language teachers, effective speaking.

Ø. Giriş:

Dil, sosyal bir varlık olarak insanın dış dünyaya anlam vermesini sağlayan en önemli unsurdur. Vygotsky (1962), dili insanoğlunun en büyük gücü olarak tanımlamıştır; çünkü insanlar bilişsel gelişimlerini sosyokültürel öğrenme ortamlarında gerçekleşen dil gelişimlerine borçludur. Aksan (2009) da dili tanımlarken dilin toplumsal yönüne dikkat çekmiştir ki ona göre toplum dilin unsurlarını ses ve anlam bakımından sürekli olarak şekillendirir. Dilin temel işlevi, insanların toplumsal hayata uyum sağlaması, birbirleriyle konuşması ve anlaşması olarak ifade edilebilir. Nitekim Gemalmaz (2010, s. 6), “dillerin değişim ve gelişiminde bir yandan, somut düzeyde, maddi hayatın gelişmesi etkili olurken; diğer yandan soyut düzeyde manevi hayatın, yani toplumların değişen sosyokültürel yapılarının da oldukça derin etkileri görünür” diyerek, dilin toplumla ve kültürle birlikte yaşayan ve değişen bir sistem olduğunu ifade etmiştir.

İnsanlar arasındaki iletişimi mümkün kılan en önemli dil faaliyeti ise konuşmadır. Konuşma hem bilgi hem de beceridir. Konuşma eylemi her ne kadar dil bilgisi ve söz dağarcığından ibaret gibi görünse bile aynı zamanda motor beceriler ve iletişim becerileri gibi iki temel beceriyi de içerir. Motor beceriler dilin yapı ve seslerini doğru sırada algılama, hatırlama ve ifade etme gibi unsurlardan oluşur. İletişim becerisi ise, neyi, neden, nerede, ne zaman, nasıl ve kime söyleyeceğini bilmeyi, ifade edilecek şeyi söyleyip söylememeye karar vermeyi, karşıdakinin niyetini anlamayı ve muhatap olunan kişiyle ilişkilerin devam ettirilip ettirilmeyeceğine karar vermeyi içermektedir. Bütün bu unsurların bir araya gelmesi bireyin iletişimsel yetkinliğe sahip olması anlamına gelmektedir ki iletişimsel yetkinlik, bireyin dili başarılı bir iletişim için kullanma becerisidir (Bygate, 1987; Canale ve Swain, 1980).

İletişimsel yetkinliğin en önemli göstergelerinden biri olarak etkili iletişim gösterilebilir. Etkili iletişim, en yalın hâliyle tesirli ve anlaşılır şekilde konuşabilmektir (Özbay, 2007). Konuşma, duygu ve düşüncelerin sözlü olarak aktarılması olarak tanımlanırken insanın çevreyle iletişiminin en etkili yoludur. Konuşma, seslendirmenin ötesinde bazı zihinsel işlem ve süreçleri içerir. Jest, mimik, tonlama ve vurgulama konuşmayı tamamlayıcı nitelikte ve konuşma sürecinde sözleri etkili kılmak için başvurulan öğelerdir (Güneş, 2021).

Konuşma becerisi geliştirilmeye açıktır. İnsanlar zamanla kendilerini daha iyi ifade edebilir hâle gelirler. Nitekim konuşma ve dinleme; okuma ve yazmaya göre daha önce edinilen ve daha fazla kullanılan bir beceridir (Temizyürek, Erdem ve Temizkan, 2007). Konuşma becerisinin gelişiminde yaş, eğitim düzeyi, cinsiyet gibi çok çeşitli unsurların bir araya gelmesi gerekir.

Konuşma becerisi, ailede başlayıp çevre ve okulda devam eden bir süreçtir. Ülkemizde Türkçe öğretiminin temel amaçlarından biri, öğrencilere etkili konuşma becerileri kazandırmaktır. Türkçe Dersi Öğretim Programı (MEB, 2019) ve Ortaöğretim Türk Dili ve Edebiyatı Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2018), konuşma becerilerini geliştirmeye yönelik hedef ve kazanımlar bulunmaktadır. Bu becerilere sahip olmak, kuşkusuz öğretmen adayları için bir hayli önemlidir. Öğretmen adayları, yükseköğrenimleri boyunca örnek dersler anlatmakla birlikte konuşma ve iletişim becerilerini geliştirmek üzere dersler almakta ve öğretmenlik deneyimi kazanmaktadır. Bütün bunlar öğretmen adaylarının öz yeterlikleri ile de ilişkilidir.

Öz yeterlik, Albert Bandura tarafından ortaya atılan, sosyal bilişsel kuramın önde gelen kavramlarından biridir. Bandura (1986, s. 391, akt. Katrancı ve Melanlıoğlu, 2013, s. 654), öz yeterliği “Bireyin belli bir performansı göstermek için gerekli etkinlikleri organize edip başarılı bir biçimde yapma kapasitesine ilişkin kendine duyduğu inanç” olarak tanımlamıştır. İnsanların nasıl hissettikleri, nasıl düşündükleri, kendilerini nasıl motive ettikleri ve nasıl davrandıklarını öz yeterlikleri belirler. Öz yeterlikleri yüksek bireylerin hem mutlu olma durumları hem de başarılı olma kapasiteleri daha yüksektir. Ters durumdaki bireyler ise, kendilerine tehdit olarak gördükleri zorlayıcı görevlerden kaçınma eğilimindedir. Büyük arzuları daha azdır, hedeflerine yönelik zayıf bağlılıkları vardır ve kolayca özgüvenlerini kaybederler (Bandura, 1994). Bu bağlamda, konuşma gibi özgüven isteyen bir beceri, bireyin öz yeterlik algısı ile doğrudan ilişkilidir. Tüm bunlardan hareketle araştırmanın problem cümlesi “İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri nasıldır?” şeklindedir. Çalışmanın amacı ise İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Araştırmada aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri ne düzeydedir?
2. İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
3. İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri sınıf düzeyine göre değişmekte midir?
4. İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri anne öğrenim düzeyine göre değişmekte midir?
5. İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri baba öğrenim düzeyine göre değişmekte midir?
6. İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri akademik başarılarına (Genel Ağırlıklı Not Ortalaması) göre değişmekte midir?

1. Yöntem:

1.1. Araştırmanın Modeli:

İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesini amaçlayan bu araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden tarama (survey) ile yapılmıştır. “Sosyal bilimlerde yaygın olarak kullanılan tarama araştırmaları, geniş gruplar üzerinde yürütülen, gruptaki bireylerin bir olgu veya olayla ilgili olarak görüşlerinin, tutumlarının alındığı, olgu ve olayların betimlenmeye çalışıldığı araştırmalardır” (Karakaya, 2011, s. 59).

1.2. Evren ve Örneklem:

Araştırmanın evrenini, İngilizce öğretmeni adaylarına ulaşımın kolay olması bakımından ve daha önce Düzce Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği Bölümü öğrencileriyle böyle bir çalışma yapılmadığından Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesinde 2021-2022 eğitim öğretim yılında öğrenim gören İngilizce öğretmeni adayları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise söz konusu evrenden basit seçkisiz örnekleme yöntemi ile seçilen 161 İngilizce öğretmeni adayını oluşturmaktadır. Örneklemde yer alan İngilizce öğretmeni adaylarıyla ilgili bilgiler Tablo 1’de verilmiştir:

Tablo 1: Örneklemde Değişkenlere Göre Dağılımı

Değişkenler	N	
Cinsiyet	Kadın	103
	Erkek	58
	Toplam	161
Sınıf Düzeyi	1. sınıf	59
	2. sınıf	36
	3. sınıf	29
	4. sınıf	37
	Toplam	161
Anne Öğrenim Düzeyi	Okuma/yazma bilmeyen	2
	Okuryazar	2
	İlkokul	60
	Ortaokul	26
	Lise	45
	Üniversite	24
	Lisansüstü	2
Toplam	161	
Baba Öğrenim Düzeyi	Okuma/yazma bilmeyen	-
	Okuryazar	-
	İlkokul	36
	Ortaokul	25
	Lise	50
	Üniversite	46
	Lisansüstü	4
Toplam	161	
Genel Ağırlıklı Not Ortalaması (GANO)	0-2.25	7
	2.26-3.00	47
	3.01-3.50	89
	3.51-4.00	15
	Toplam	158

1.3. Veri Toplama Aracı ve Verilerin Toplanması:

Araştırmada veri toplama aracı olarak Katrancı ve Melanlıoğlu’nun (2013) geliştirdiği “Öğretmen Adayları İçin Konuşma Öz-Yeterlik Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek “topluluk önünde konuşma”, “etkili konuşma”, “konuşma kurallarını uygulama”, “konuşma içeriğini düzenleme” ve “konuşmasını değerlendirme” adlı beş alt boyut ve 25 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin kullanılması öncesinde ölçek geliştiricilerden izin alınmış ve çalışma için Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu’ndan 07.04.2022 tarih ve 155613 sayılı Etik Kurul Raporu alınmıştır.

Tablo 2: Ölçeğin Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Maddeler	Cronbach's Alpha (Katrancı ve Melanhoğlu, 2013)	Cronbach's Alpha (Bu çalışmada)
Topluluk önünde konuşma	18, 19, 20, 21, 23, 24, 25	.85	.85
Etkili konuşma	1, 9, 10, 11, 12, 22	.80	.72
Konuşma kurallarını uygulama	2, 3, 4, 5, 8	.78	.75
Konuşma içeriğini düzenleme	6, 7, 13, 14	.70	.69
Konuşmasını değerlendirme	15, 16, 17	.71	.73
Toplam	Tüm maddeler	.92	.92

Tablo 2’de görüldüğü gibi bu çalışmada Cronbach’s Alpha değeri toplamda 0.92, “topluluk önünde konuşma” için 0.85, “etkili konuşma” boyutu için 0.72, “konuşma kurallarını uygulama” boyutu için 0.75, “konuşma içeriğini düzenleme” boyutu için 0.69 ve “konuşmasını değerlendirme” boyutu için 0.73 olarak bulunmuştur. “Konuşma içeriğini düzenleme” boyutu hariç bütün boyutların Cronbach’s Alpha değerleri 0.70’in üzerindedir. “konuşma içeriğini düzenleme” boyutunun ise Cronbach’s Alpha değeri, 0.70’e oldukça yakındır. Can (2016), 0.60 ve 0.90 arasındaki Cronbach’s Alpha değerlerini oldukça güvenilir kabul etmiştir.

Araştırmada kullanılan ölçek, Google Formlar aracılığıyla İngilizce öğretmeni adaylarına ulaştırılmış ve veriler toplanmıştır.

1.4. Verilerin Analizi:

Araştırmada elde edilen nicel veriler SPSS 21.0 paket programına aktarılmıştır. Daha sonra ilk olarak verilerin normal dağılıp dağılmadığını belirlemek için Skewness ve Kurtosis değerleri hesaplanmış ve bu değerlerin -1.50 ile + 1.50 aralığında olduğu tespit edilmiştir. Can (2016) -1.96 ile +1.96 aralığını normal dağılım olarak kabul etmiştir. Buradan hareketle verilerin normal dağıldığı tespit edildiği belirlenmiş ve veri analizinde parametrik testler kullanılmıştır. İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlik puanlarının hesaplanmasında aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri, bağımsız gruplar t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

Tablo 3’te “Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği”nin genel ve boyutlarına göre puan aralığına yer verilmiştir. Tabloda her bir puan aralığının anlamı da belirtilmiştir.

Tablo 3: “Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği”nin Puan Aralıkları ve Anlamı¹

Boyut	Öz Yeterlik Düzeyleri ve Puan Aralıkları				
	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
Topluluk Önünde Konuşma	7-12.6	12.7-18.2	18.3-23.8	23.9-29.4	29.4-35
Etkili Konuşma	6-10.8	10.9-15.6	15.7-20.4	20.5-25.2	25.2-30
Konuşma Kurallarını Uygulama	5-9	9.1-13	13.1-17	17.1-21	21.1-25
Konuşma İçeriğini Düzenleme	4-7.2	7.3-10.4	10.5-13.6	13.7-16.8	16.9-20
Konuşmasını Değerlendirme	3-5.4	5.5-7.8	7.9-10.2	10.3-12.6	12.7-15
Genel Konuşma Öz Yeterliği	25-45	45.1-65	6.,1-85	85.1-105	105.1-125

¹ “Öğretmen Adaylarına Yönelik Konuşma Öz Yeterlik Ölçeği”nin Puan Aralıkları ve Anlamı tablosunu Prof. Dr. Deniz MELANLIOĞLU makale yazarları ile paylaşmıştır. Prof. Dr. Deniz MELANLIOĞLU’na teşekkür ederiz.

2. Bulgular:

Araştırmanın bu bölümünde İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlik puanları verilmiş ayrıca konuşma öz yeterliklerinde cinsiyetin, sınıf düzeyinin, bölümün, anne öğrenim düzeyinin, baba öğrenim düzeyinin, akademik başarılarının (Genel Ağırlıklı Not Ortalaması) etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Tablo 4: İngilizce Öğretmeni Adaylarının Konuşma Öz Yeterlik Puanları ve Anlamı

Boyutlar	Puanlar	Anlamı
Topluluk Önünde Konuşma	23.15	Yüksek
Etkili Konuşma	23.95	Yüksek
Konuşma Kurallarını Uygulama	19.36	Yüksek
Konuşma İçeriğini Düzenleme	14.19	Yüksek
Konuşmasını Değerlendirme	11.79	Yüksek
Genel Konuşma Öz Yeterliği	92.47	Yüksek

Tablo 4’te İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlik puanlarına ve puanların ne anlama geldiğine yer verilmiştir. Buna göre İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri -ölçeğin hem genelinde hem de alt boyutlarında alınan puanlar incelendiğinde-yüksektir.

Tablo 5: İngilizce Öğretmeni Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Konuşma Öz Yeterliklerinin T-Testi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Cinsiyet	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Topluluk Önünde Konuşma	Kadın	102	22.45	5.03	158	2.37	.019
	Erkek	58	24.37	4.77			
Etkili Konuşma	Kadın	103	24.19	2.66	159	1.44	.152
	Erkek	58	23.53	2.99			
Konuşma Kurallarını Uygulama	Kadın	103	19.39	2.87	159	2.16	.829
	Erkek	58	19.29	3.11			
Konuşma İçeriğini Düzenleme	Kadın	103	14.30	2.53	159	.697	.487
	Erkek	58	14.01	2.38			
Konuşmasını Değerlendirme	Kadın	103	11.91	1.91	158	1.075	.284
	Erkek	57	11.57	1.82			
Toplam	Kadın	103	92.29	12.62	159	2.38	.813
	Erkek	58	92.79	12.70			

Tablo 5’te İngilizce öğretmeni adaylarının cinsiyet değişkenine göre konuşma öz yeterliklerine ilişkin veriler yer almaktadır. Cinsiyet değişkenine göre İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerinde “etkili konuşma” ($t=1.44$ $p>0.05$), “konuşma kurallarını uygulama” ($t=2.16$ $p>0.05$), “konuşma içeriğini düzenleme” ($t=.697$ $p>0.05$), “konuşmasını değerlendirme” ($t=1.075$ $p>0.05$) alt boyutlarında ve ölçek toplamında ($t=2.38$ $p>0.05$) istatistikî açıdan anlamlı bir farklılık olmadığı ortaya çıkarılmıştır. “Topluluk önünde konuşma” ($t=2.37$ $p<0.05$) alt boyutunda ise İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerinde erkekler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Bu bulgular, İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerinde cinsiyetin “topluluk önünde konuşma” alt boyutunda belirleyici bir unsur olduğunu göstermektedir.

Tablo 6: İngilizce Öğretmeni Adaylarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Konuşma Öz Yeterliklerinin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Sınıf	N	\bar{X}	SS	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Topluluk Önünde Konuşma	1	59	21.94	5.09	272.359	3	90.786	3.799	.012	4-1
	2	36	22.36	4.54	3728.041	156	23.898			
	3	29	24.17	4.93	4000.400	159				
	4	36	25.08	4.83						
Etkili Konuşma	1	59	23.55	3.10	67.195	3	22.398	2.961	.034	3-1, 3-2
	2	36	23.25	2.58	1187.501	157	7.564			
	3	29	24.96	2.42	1254.696	160				
	4	37	24.48	2.52						
Konuşma Kurallarını Uygulama	1	59	18.27	3.12	157.224	3	52.408	6.658	.000	4-1, 3-1
	2	36	19.08	2.41	1235.882	157	7.872			
	3	29	20.34	3.02	1393.106	160				
	4	37	20.59	2.40						
Konuşma İçeriğini Düzenleme	1	59	13.69	2.38	59.354	3	19.785	3.368	.020	4-1, 4-2, 3-1
	2	36	13.69	2.58	922.285	157	5.874			
	3	29	14.82	2.55	981.640	160				
	4	37	15.00	2.21						
Konuşmasını Değerlendirme	1	58	11.36	2.10	38.580	3	12.860	3.831	.011	4-1, 4-2, 3-1, 3-2
	2	36	11.41	1.79	523.613	156	3.356			
	3	29	12.41	1.86	562.194	159				
	4	37	12.35	1.31						
Toplam	1	59	88.83	13.12	2521.584	3	840.528	5.749	.001	4-1, 3-1
	2	36	89.80	11.20	22953.70	157	146.202			
	3	29	96.72	12.86	9	160				
	4	37	97.56	10.45	25475.29	3				

Tablo 6’da görüldüğü gibi İngilizce öğretmeni adaylarının sınıf düzeyi değişkenine göre genel konuşma öz yeterliklerini tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde ($F=5.749$ $p<0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Tespit edilen bu farklılığın kaynağını bulmak amacıyla yapılan Scheffe testine göre farklılık; “4. sınıflar - 1. sınıflar” ve “3. sınıflar - 1. sınıflar yönündedir. Ortaya çıkan bu sonuca göre 4. sınıfta ve 3. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlikleri 1. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarından daha yüksektir.

Ölçeğin alt boyutlarında konuşma öz yeterliklerini tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde “topluluk önünde konuşma” ($F=3.799$ $p<0.05$), “etkili konuşma” ($F=2.961$ $p<0.05$), “konuşma kurallarını uygulama” ($F=6.658$ $p<0.05$), “konuşma içeriğini düzenleme” ($F=3.368$ $p<0.05$), “konuşmasını değerlendirme” ($F=3.831$ $p<0.05$) alt boyutlarında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. Farklılığın yönünü belirlemek için “topluluk önünde konuşma” ve “konuşma kurallarını uygulama” alt boyutlarında Scheffe testi, “etkili konuşma”, “konuşma içeriğini düzenleme” ve “konuşmasını değerlendirme” alt boyutlarında ise LSD testi yapılmıştır.

“Topluluk önünde konuşma” ($F=3.799$ $p<0.05$) alt boyutunda “4. sınıflar - 1. sınıflar” yönündedir. 4. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarının topluluk önünde konuşma öz yeterlikleri 1. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarından daha yüksektir.

“Etkili konuşma” (F=2.961 p<0.05) alt boyutunda “3. sınıflar - 1. sınıflar” ve “3. sınıflar - 2. sınıflar” yönündedir. 3. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarının etkili konuşma öz yeterlikleri 1. sınıfta ve 2. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarından daha yüksektir.

“Konuşma kurallarını uygulama” (F=6.658 p<0.05) alt boyutunda “4. sınıflar - 1. sınıflar” ve “3. sınıflar - 1. sınıflar” yönündedir. 4. sınıfta ve 3. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma kurallarını uygulama öz yeterlikleri 1. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarından daha yüksektir.

“Konuşma içeriğini düzenleme” (F=3.368 p<0.05) alt boyutunda “4. sınıflar - 1. sınıflar”, “4. sınıflar - 2. sınıflar” ve “3. sınıflar - 1. sınıflar” yönündedir. 4. sınıfta ve 3. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma içeriğini düzenleme öz yeterlikleri 1. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarından daha yüksektir. Ayrıca 4. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma içeriğini düzenleme öz yeterlikleri 2. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarından daha yüksektir.

“Konuşmasını değerlendirme” (F=5.749 p<0.05) alt boyutunda “4. sınıflar - 1. sınıflar”, “4. sınıflar - 2. sınıflar”, “3. sınıflar - 1. sınıflar” ve “3. sınıflar - 2. sınıflar” yönündedir. 4. sınıfta ve 3. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma kurallarını uygulama öz yeterlikleri 1. sınıfta ve 2. sınıfta öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarından daha yüksektir.

Bu bulgular, İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerinde sınıf düzeyinin belirleyici bir unsur olduğunu göstermektedir.

Tablo 7: İngilizce Öğretmeni Adaylarının Anne Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Konuşma Öz Yeterliklerinin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Anne Öğr. Düzey	N	\bar{X}	SS	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Topluluk Önünde Konuşma	1	2	27.00	.00	194.068	6	32.345	1.300	.260	-
	2	2	29.50	3.53	3806.332	153	24.878			
	3	60	22.16	5.15	4000.400	159				
	4	26	24.07	4.03						
	5	45	23.33	5.34						
	6	23	23.43	5.01						
	7	2	23.15	2.82						
Etkili Konuşma	1	2	24.50	2.12	58.592	6	9.765	1.257	.280	-
	2	2	28.50	.70	1196.103	154	7.767			
	3	60	23.71	2.69	1254.696	160				
	4	26	23.53	2.80						
	5	45	24.00	3.06						
	6	24	24.54	2.57						
	7	2	23.50	.70						
Konuşma Kurallarını Uygulama	1	2	19.50	.70	51.247	6	8.541	.980	.441	-
	2	2	23.50	.70	1341.858	154	8.713			
	3	60	18.96	3.07	1393.106	160				
	4	26	19.50	2.56						
	5	45	19.40	2.83						

	6	24	19.62	3.38						
	7	2	21.00	.00						
Konuşma İçeriğini Düzenleme	1	2	13.00	2.82	51.116	6	8.519	1.410	.606	-
	2	2	18.50	.70	930.523	154	6.042			
	3	60	14.20	2.24	981.640	160				
	4	26	14.38	2.62						
	5	45	13.91	2.60						
	6	24	14.12	2.59						
	7	2	16.00	.00						
Konuşmasını Değerlendirmeye	1	2	12.50	.70	23.941	6	3.990	1.134	.226	-
	2	2	15.00	.00	538.253	153	3.518			
	3	60	11.76	1.79	562.19	159				
	4	26	11.69	1.61						
	5	45	11.62	1.96						
	6	24	11.95	2.23						
	7	2	12.00	.00						
Toplam	1	2	96.50	2.12	1292.958	6	215.493	1.372	.229	-
	2	2	115.0	2.82	24182.336	154	157.028			
	3	59	90.79	12.34	25475.294	160				
	4	26	93.19	11.00						
	5	45	92.26	13.55						
	6	24	93.82	13.27						
	7	2	95.50	2.121						

“Öğrenim Düzeyi: 1= Okuma/yazma bilmeyen, 2= Okuryazar, 3= İlkokul, 4= Ortaokul, 5= Lise, 6= Üniversite, 7= Lisansüstü”

Tablo 7’de görüldüğü gibi İngilizce öğretmeni adaylarının anne öğrenim düzeyi değişkenine göre genel konuşma öz yeterliklerini tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde ($F=1.372$ $p>0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Topluluk önünde konuşma” ($F=1.300$ $p>0.05$), “etkili konuşma” ($F=1.257$ $p>0.05$), “konuşma kurallarını uygulama” ($F=.980$ $p>0.05$), “konuşma içeriğini düzenleme” ($F=1.410$ $p>0.05$) ve “konuşmasını değerlendirme” ($F=1.134$ $p>0.05$) boyutlarında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 8: İngilizce Öğretmeni Adaylarının Baba Öğrenim Düzeyi Değişkenine Göre Konuşma Öz Yeterliklerinin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek Boyutları	Baba Öğr. Düzey	N	\bar{X}	SS	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Topluluk Önünde Konuşma	1	-	-	-	198.386	4	49.596	2.022	.094	-
	2	-	-	-	3802.014	155	24.529			
	3	36	21.91	5.41	4000.400	159				
	4	25	25.00	4.08						
	5	50	22.86	5.39						
	6	45	23.71	4.43						
	7	4	20.00	5.35						
Etkili Konuşma	1	-	-	-	54.718	4	13.680	1.778	.136	-
	2	-	-	-	1199.977	156	7.692			
	3	36	23.41	3.07	1254.696	160				
	4	25	24.32	2.79						
	5	50	23.44	3.00						
	6	46	24.63	2.21						
	7	4	25.25	2.50						
Konuşma Kurallarını Uygulama	1	-	-	-	15.418	4	3.855	.436	.782	-
	2	-	-	-	1377.687	156	8.831			
	3	36	19.50	3.22	1393.106	160				
	4	25	19.52	2.51						
	5	50	19.02	3.13						
	6	46	19.63	2.82						
	7	4	18.25	2.62						
Konuşma İçeriğini Düzenleme	1	-	-	-	12.334	4	3.084	.496	.732	-
	2	-	-	-	969.305	156	6.213			
	3	36	14.02	2.50	981.640	160				
	4	25	14.40	2.34						
	5	50	13.96	2.69						
	6	46	14.54	2.35						
	7	4	13.50	2.08						
Konuşmasını Değerlendirmeye	1	-	-	-	6.264	4	1.566	.437	.782	-
	2	-	-	-	555.930	155	3.587			
	3	36	11.88	1.80	562.194	159				
	4	25	12.12	1.61						
	5	49	11.69	2.12						
	6	46	11.71	1.89						
	7	4	11.00	.81						
Toplam	1	-	-	-	663.377	4	165.844	1.043	.387	
	2	-	-	-	24811.916	156	159.051			
	3	36	90.75	13.34	25475.294	160				
	4	25	95.36	10.56						
	5	50	90.95	14.14						
	6	46	94.30	11.31						
	7	4	88.00	10.48						

“Öğrenim Düzeyi: 1= Okuma/yazma bilmeyen, 2= Okuryazar, 3= İlkokul, 4= Ortaokul, 5= Lise, 6= Üniversite, 7= Lisansüstü”

Tablo 8’de görüldüğü gibi İngilizce öğretmeni adaylarının baba öğrenim düzeyi değişkenine göre genel konuşma öz yeterliklerini tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde ($F=1.043$ $p>0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Topluluk önünde konuşma” ($F=2.022$ $p>0.05$), “etkili konuşma” ($F=1.778$ $p>0.05$), “konuşma kurallarını uygulama” ($F=.436$ $p>0.05$), “konuşma içeriğini düzenleme” ($F=.496$ $p>0.05$) ve “konuşmasını değerlendirme” ($F=.437$ $p>0.05$) boyutlarında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

Tablo 9: İngilizce Öğretmeni Adaylarının Akademik Başarı (GANO) Değişkenine Göre Konuşma Öz Yeterliklerinin ANOVA Testi Sonuçları

Ölçek Boyutları	GANO	N	\bar{X}	SS	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ort.	F	p	Anlamlı Fark
Topluluk Önünde Konuşma	0-2.25	7	22.42	4.23	107.555	3	35.852	1.428	.237	-
	2.26-3.00	46	23.95	5.00	3840.140	153	25.099			
	3.01-3.50	89	22.53	4.98	3947.694	156				
	3.51-4.00	15	24.80	5.47						
Etkili Konuşma	0-2.25	7	23.85	2.34	27.664	3	9.221	1.170	.323	-
	2.26-3.00	47	24.36	2.80	1213.329	154	7.879			
	3.01-3.50	89	23.66	2.89	1240.994	157				
	3.51-4.00	15	24.86	2.41						
Konuşma Kurallarını Uygulama	0-2.25	7	19.14	2.79	44.202	3	14.734	1.747	.160	-
	2.26-3.00	47	19.80	2.67	1298.766	154	8.434			
	3.01-3.50	89	18.96	3.01	1342.968	157				
	3.51-4.00	15	20.53	2.97						
Konuşma İçeriğini Düzenleme	0-2.25	7	13.00	2.16	45.470	3	15.157	2.531	.059	-
	2.26-3.00	47	14.93	2.59	922.049	154	5.987			
	3.01-3.50	89	13.87	2.40	967.519	157				
	3.51-4.00	15	14.40	2.29						
Konuşmasını Değerlendirme	0-2.25	7	10.71	1.70	16.400	3	5.467	1.584	.195	-
	2.26-3.00	47	12.19	1.87	527.957	153	3.451			
	3.01-3.50	88	11.70	1.87	544.357	156				
	3.51-4.00	15	11.93	1.79						
Toplam	0-2.25	7	89.14	11.68	969.614	3	323.205	2.067	.107	-
	2.26-3.00	47	95.31	12.40	24075.979	154	156.338			
	3.01-3.50	89	90.74	12.64	25045.593	157				
	3.51-4.00	15	96.53	12.28						

Tablo 9’da görüldüğü gibi İngilizce öğretmeni adaylarının akademik başarı (GANO) değişkenine göre genel konuşma öz yeterliklerini tespit etmek amacıyla yapılan tek yönlü varyans analizinde ($F=2.067$ $p>0.05$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. “Topluluk önünde konuşma” ($F=1.428$ $p>0.05$), “etkili konuşma” ($F=1.170$ $p>0.05$), “konuşma kurallarını uygulama” ($F=1.747$ $p>0.05$), “konuşma içeriğini düzenleme” ($F=2.531$ $p>0.05$) ve “konuşmasını değerlendirme” ($F=1.584$ $p>0.05$) boyutlarında da istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık tespit edilmemiştir.

3. Sonuç, Tartışma ve Öneriler:

Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterliklerini çeşitli değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne öğrenim düzeyi, baba öğrenim düzeyi, akademik başarı) açısından incelemeyi amaçlayan bu araştırma sonucunda İngilizce öğretmeni adaylarının konuşma öz yeterlik düzeylerinin yüksek olduğu belirlenmiştir.

Araştırmada İngilizce öğretmeni adaylarının cinsiyetlerinin; “etkili konuşma”, “konuşma kurallarını uygulama”, “konuşma içeriğini düzenleme”, “konuşmasını değerlendirme” ve “genel konuşma” öz yeterliklerini etkilemediği tespit edilmiştir. Bu bakımdan yapılan çalışma, konuşma öz yeterliğinde kadın katılımcılar lehine anlamlı farklılık bulan Baki (2018), Baki ve Kahveci (2017), Katrancı (2014) ile Özerbaş, Bulut ve Usta'nın (2007) yaptıkları çalışmalara göre farklılık göstermektedir. Yine de alanyazında, konuşma öz yeterliği açısından değerlendirildiğinde, yapılan çalışmaya benzer bir şekilde, erkek katılımcılarla kadın katılımcılar arasında anlamlı fark olmadığını ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Tunçeli, 2013; Çiftçi & Taşkaya, 2010; Dilekmen, Başcı, & Bektaş, 2008).

Ancak kadın İngilizce öğretmeni adaylarının erkeklere göre “topluluk önünde konuşma” öz yeterliklerinin düşük olduğu belirlenmiştir. Arslan (2012, s. 229) çalışmasında, üniversite öğrencisi katılımcıların topluluk önünde konuşmaktan çekindiklerini tespit etmiş ve bunun nedenlerini şöyle sıralamıştır: “Dinleyicilerin ve öğretmenlerin alaycı davranışları, bilgi ve özgüven eksikliği, yanlış veya eksik bilgi verme korkusu, utangaç mizaç, topluluk karşısında konuşmaya alışkın olmama, Türkçeye hâkim olmama, kendini doğru ifade edememe ve anlaşılma endişesi”. Cinsiyet, kültürel açıdan bakıldığında toplumlar arası farklılık gösterebildiğinden, konuşma becerilerini etkileyebilecek bir unsur olabilmektedir. Bu çalışmada, kadın ve erkek katılımcılar arasındaki tek farkın topluluk önünde konuşma öz yeterliğinde kadınlar aleyhine çıkmasının muhtemel sebeplerinden biri toplumsal cinsiyet rolleri olabilir. Toplumsal cinsiyet, erkek ve kadınların davranışlarının toplumun bu iki cinsiyete biçtiği değerler, düşünceler, beklenti ve yargılara göre şekillenmesi olarak tanımlanabilir (Dökmen, 2010). Çalışmalar, toplumun şekillendirdiği cinsiyet rollerinin okulda daha da belirginleştiğini göstermektedir. Bunu öğrencilerin oturma düzenlerinde, okul kıyafetlerinde, kendilerine verilen görevlerde ve öğretmenlerin öğrencilere yaklaşımlarında görmek mümkündür (Sadker & Zittleman, 2009; Arnot, 2002). Alanyazın, geleneksel okul düzeninde, öğretmenlerin farkında olarak ya da olmayarak, erkek öğrencilerle kız öğrencilere nazaran daha fazla ilgilendiği, erkek öğrencilerin fikirlerini kız öğrencilerden daha fazla dinlediğini ve erkek öğrencilere göre kız öğrencilerin daha uslu, terbiyeli, kurallara uyan, saygılı öğrenciler olmalarını beklediğini ortaya koymaktadır (Smith, Hardman, & Higgins, 2007; UNESCO, 2003; Duffy, Warren, & Walsh, 2001). Bu durum, çalışmaya katılan öğrencilerde de söz konusu olabilir.

Kadın katılımcıların topluluk önünde konuşma öz yeterliklerinin düşük çıkmasının bir başka sebebi ise duydukları fizyolojik kaygılar olabilir. Kuru (2018), eğitim fakültesi, sınıf öğretmenliği bölümü öğrencileriyle yaptığı çalışmada, kadın katılımcıların erkek katılımcılara göre, fizyolojik olarak kendilerini daha fazla rahatsız hissettiklerini ve bu durumun konuşma kaygılarını arttırdığını tespit etmiştir. Topluluk önünde konuşma yapan bireyler, izleniyor olma hissini kabullenme, duruş ve kılık kıyafete özen gibi farklı unsurlardan etkilenebilirler. Bu tip kaygılar çalışmaya katılan kadın katılımcılarda erkeklere göre daha yüksek olabilir. Ayrıca, başka bir çalışmada, Ferhat ve Gündüz (2022), psikolojik sağlamlığın (*resilience*) topluluk

önünde konuşma kaygı düzeyini etkileyen bir faktör olduğunu ortaya koymuştur. Çalışmamızın katılımcılarının psikolojik sağlık düzeylerinin topluluk önünde konuşma kaygılarını arttırması da imkân dahilindedir.

Araştırmada İngilizce öğretmeni adaylarının sınıf düzeylerinin konuşma öz yeterliklerini etkileyen bir değişken olduğu tespit edilmiştir. Ortalama puanlara bakıldığında İngilizce öğretmeni adaylarının sınıf düzeyleri değiştikçe “topluluk önünde konuşma”, “konuşma kurallarını uygulama” ve “konuşma içeriğini düzenleme” öz yeterliklerinin arttığı belirlenmiştir. Bu bakımdan çalışma, Baki'nin (2018), Tunçeli'nin (2013) Dilekmen vd.nin (2008) katılımcıların sınıf düzeyleri ve konuşma öz yeterlikleri arasında anlamlı bir farklılık bulmadığını ortaya koyduğu çalışmalarına göre değişiklik göstermektedir. Katrancı (2014) ise farklı bölümlerden öğretmen adaylarıyla yaptığı çalışmasında “konuşmasını değerlendirme” ve “topluluk önünde konuşma” öz yeterlikleri bakımından sınıf düzeyinde olumlu değişiklikler bulmuştur. Dolayısıyla, daha önceki çalışmalar farklı sonuçlar ortaya koymaktadır. Bu bağlamda üniversitede alınan konuşma ve etkili iletişim becerilerine yönelik derslerin, derslerde yapılan sunum ve örnek ders anlatımlarının genel olarak öğrencilerin konuşma öz yeterliklerine olumlu yansıdığı iddia edilebilir. Ayrıca, sınıf düzeyi arttıkça, üniversite düzeyindeki derslerin öğrencilerin eleştirel düşünme becerilerini arttırmasını beklemek doğaldır. Ancak ikinci sınıftaki “etkili konuşma” öz yeterlikleri ortalama puanlarının birinci sınıfa göre; dördüncü sınıftaki “etkili konuşma” öz yeterlikleri ortalama puanlarının ise üçüncü sınıfa göre düşük olduğu tespit edilmiştir. İngilizce öğretmeni adaylarının dördüncü sınıftaki “konuşmasını değerlendirme” öz yeterlikleri ortalama puanlarının da üçüncü sınıfa göre düşük olduğu belirlenmiştir. İkinci sınıf öğrencilerinin “etkili konuşma” öz yeterliklerinin birinci sınıflara göre daha düşük çıkmasının sebebi ikinci sınıfların geçtiğimiz yılki eğitimlerinin, Kovid-19 sebebiyle uzaktan eğitim şeklinde olması olabilir. Konuşma öz yeterliğine faydası olabilecek birinci sınıf müfredatındaki sözlü iletişim becerileri dersini, ikinci sınıflar geçen sene uzaktan alırken bu seneki birinci sınıflar yüz yüze almaktadır. Dördüncü sınıfların “etkili konuşma” öz yeterliklerinin üçüncü sınıfa göre düşük olmasının sebebi ise, dördüncü sınıfların öğretmenlik uygulaması alması ve burada kendilerindeki muhtemel eksiklikleri fark etmeleri olabilir.

Araştırmada İngilizce öğretmeni adaylarının anne ve baba öğrenim düzeyleri ile GANO'larının (akademik başarı) konuşma öz yeterliklerini etkilemediği tespit edilmiştir. Çalışmaya başlarken, anne baba öğrenim düzeylerinin de akademik başarının da konuşma öz yeterliklerini etkileyeceği varsayılmıştı. Öğrencilerin ve öğretmen adaylarının öz yeterlik algılarının, akademik motivasyonlarını doğrudan etkileyen bir unsur olabileceği düşünülmüştü ki bu alandaki çalışmalar akademik başarı ile öz yeterlik algısı arasında da doğrudan bir ilişki olduğunu vurgulamaktadır (Bandura, 1994; Schunk, 1991). Anne baba öğrenim düzeyinden doğrudan etkilenebilecek kültürel sermayenin konuşma becerilerini arttıran bir rolü olabileceği de yine varsayımlardan biriydi. Bu konuda da Dölek ve Dolunay (2022), Türkiye bağlamında yaptıkları çalışmada, kültürel sermayenin konuşma becerilerini arttıran bir rolü olduğunu ortaya koymuşlardır. Yapılan bu çalışma ise, her iki değişkenle öz yeterlik arasında anlamlı bir ilişki kurulamamıştır.

Akkaya'nın (2012, s. 417) çalışmasına katılan öğretmen adayları, konuşma sorunlarını: “ses, ton, vurgu, telaffuz yanlışları, topluluk önünde konuşamama, birebir ilişkilerde konuşamama, konuşma duraksaması, dil bilgisi kurallarını uygulayamama, bilgi eksikliği, konuşmaya odaklanamama, fiziksel nedenler, toplumsal nedenler” olarak ifade etmişlerdir. Bu sorunların üstesinden gelmek için, öğretmen adayları, drama, yaratıcı drama, tiyatro, pandomim,

diksiyon gibi alanlarda eğitim alarak kendilerini geliştirebilirler. Özellikle eğitim fakültesi programlarının ilk yarıyıllarına konulacak drama dersi bu anlamda faydalı olacaktır. Bir diğer önemli unsur ise öğretmen adaylarının genel anlamda öz yeterliklerinin farkında olup kendilerini geliştirmeye çabalamalarıdır. Öz yeterlik, temelde dört unsur ile geliştirilebilir. Bunun en etkilisi, başarı duygusunu tatmak ve bir konuda uzmanlaşabilecek tecrübeler elde etmektir. Böylece bireyler sebat ve direnç becerilerini geliştirip engelleri aşmayı öğrenecektir. Öz yeterliği geliştirmenin diğer yolları ise; bireylerin, rol modellerin başarılarından ilham alması, başarabileceğine sözle ve destekleyici deneyimlerle ikna edilmesi ve bireylerin stres tepkileri verdikleri durumları olumsuz olarak algılamamalarının sağlanması olarak sıralanabilir. Bunları mümkün kılan bilişsel, güdüsel, duyuşsal ve seçime yönelik süreçler oluşursa bireyler daha iyimser ve daha olumlu öz yeterlik algılarına sahip hâle gelebilir (Bandura, 1994; 1997; 2000).

Kaynaklar

- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Aksan, D. (2009). *Her yönüyle dil ana çizgileriyle dilbilim*. Ankara: Türk Dil Kurumu.
- Arnot, M. (2002). *Reproducing gender? Essays on educational theory and feminist politics*. London: RoutledgeFalmer.
- Arslan, A. (2012). Üniversite öğrencilerinin “topluluk karşısında konuşma” ile ilgili çeşitli görüşleri. *Turkish Studies*, 7(3), 221-231.
- Baki, Y. (2018). Türkçe öğretmen adaylarının konuşma öz yeterlikleri ve iletişim becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 13(19), 213-233. doi:http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.13949
- Baki, Y., & Kahveci, G. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarının etkili konuşma becerileri üzerindeki etkisi: bir yapısal eşitlik modellemesi. *Turkish Studies (Elektronik)*, 12(4), 47-70. doi:http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11373
- Bandura, A. (1994). Self-efficacy. V. S. Ramachandran içinde, *Encyclopedia of Human Behavior* (s. 71-81). New York: Academic Press.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: Freeman and Company.
- Bandura, A. (2000). Exercise of human agency through collective efficacy. *Current Directions in Psychological Science*, 9(3), 75-78.
- Bygate, M. (1987). *Speaking*. Oxford: Oxford University Press.
- Can, A. (2016). *SPSS ile bilimsel araştırma sürecinde nicel veri analizi*. (4. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Canale, M., & Swain, M. (1980). Theoretical bases of communicative approaches to second language teaching and testing. *Applied Linguistics*, 1(1), 1-47. doi:10.1093/applin/1.1.1
- Çiftçi, S., & Taşkaya, S. M. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının öz yeterlik ve iletişim becerileri arasındaki ilişki. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 5(3), 921-928.
- Dilekmen, M., Başçı, Z., & Bektaş, F. (2008). Eğitim fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(2), 223-231.

- Dökmen, Z. (2010). *Toplumsal cinsiyet - sosyal psikolojik açıklamalar*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Dölek, O., & Dolunay, S. K. (2022). Investigating speaking performance in terms of cultural capital. *International Journal of Progressive Education*, 18(1), 285-297. doi:https://doi.org/10.29329/ijpe.2022.426.16
- Duffy, J., Warren, K., & Walsh, M. (2001). Classroom interactions: Gender of teacher, gender of student, and classroom subject. *Sex Roles*, 45(9/10), 579-593. doi:https://psycnet.apa.org/doi/10.1023/A:1014892408105
- Ferhat, E., & Gündüz, A. (2022). Öğretmen adaylarının psikolojik sağlamlıklarının topluluk önündeki konuşma kaygılarıyla ilişkisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 10(1), 266-276. doi:10.16916/aded.946373
- Gemalmaz, E. (2010). *Türkçenin derin yapısı*. Ankara: Belen Yayıncılık.
- Güneş, F. (2021). *Türkçe öğretimi: Yaklaşımlar ve modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Karakaya, İ. (2011). Bilimsel araştırma yöntemleri. A. T. (ed.) içinde, *Bilimsel araştırma yöntemleri (2. Baskı)* (s. 55-84). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Katranç, M. (2014). Öğretmen adaylarının konuşma becerisine yönelik öz yeterlik algıları. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 174-195. doi:10.14686/BUEFAD.201428177
- Katranç, M., & Melanlıoğlu, D. (2013). Öğretmen adaylarına yönelik konuşma öz yeterlik ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Social Science*, 6(6), 651-665. doi:doi:10.9761/JASSS1407
- Kuru, O. (2018). Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin konuşma kaygılarının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(4), 2193-2206. doi:https://doi.org/10.17240/aibuefd.2018.18.41844-428575
- MEB. (2018). *Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı dersi öğretim programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2019). *Türkçe Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Özbay, M. (2007). *Türkçe özel öğretim yöntem ve teknikleri*. Ankara: Öncü Kitap.
- Özerbaş, M., Bulut, M., & Usta, E. (2007). Öğretmen adaylarının algıladıkları iletişim becerisi düzeylerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(1), 123-135.
- Sadker, D., & Zittleman, K. (2009). *Still failing at fairness: How gender bias cheats girls and boys in school and what we can do about it*. New York: Simon & Schuster.
- Schunk, D. H. (1991). Self-efficacy and academic motivation. *Educational Psychologist*, 26, 207-231.
- Smith, F., Hardman, F., & Higgins, S. (2007). Gender inequality in the primary classroom: will interactive whiteboards help? *Gender and Education*, 455-469. doi:https://doi.org/10.1080/09540250701442658
- Temizyürek, F., Erdem, İ., & Temizkan, M. (2007). *Konuşma eğitimi*. Ankara: Öncü Kitap.

- Tunçeli, H. İ. (2013). Öğretmen adaylarının iletişim becerileri ile öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Sakarya Üniversitesi örneği). *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 3(3), 51-58.
- UNESCO. (2003). *Eğitimin toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi, Türkiye 2003*. Ankara: Unicef.
- Vygotsky, L. (1962). *Thought and language*. Cambridge MA: MIT Press.

Extended Abstract

Language is the primary tool of humans when it comes to giving meaning to the outer world. Vygotsky (1962) defines language as the most crucial power of human beings, as the cognitive development of humans lies in linguistic development within sociocultural learning environments. The most important language activity that makes communication between people possible is speaking. Speaking as a skill is a process that starts in the family and continues in the environment and school. One of the main purposes of teaching Turkish in Turkey is to provide students with effective speaking skills. There are targets and learning outcomes for improving speaking skills in the Turkish Language and Literature Curriculum (MEB, 2019) and Secondary Education Turkish Language and Literature Curriculum (MEB, 2018). Having these skills is undoubtedly crucial for teacher candidates. Teaching sample lessons throughout their higher education, pre-service teachers take courses to improve their speaking and communication skills and gain teaching experience. All these are also related to the self-efficacy of teacher candidates.

Self-efficacy is one of the leading concepts of social cognitive theory put forward by Albert Bandura (1994; 1997; 2000). In this context, a skill that requires self-confidence, such as speaking, is directly related to the individual's self-efficacy perception. Based on all of these, the research question is formed: "How is the speaking self-efficacy of the English teacher candidates?" The study aims to examine the speaking self-efficacy of English teacher candidates in terms of various variables.

The research will seek answers to the following questions:

1. What is the speaking self-efficacy level of pre-service English language teachers?
2. Does the speaking self-efficacy of pre-service English language teachers change according to their gender?
3. Does the speaking self-efficacy of pre-service English language teachers change according to the grade level?
4. Does the speaking self-efficacy of pre-service English language teachers change according to the mother's education level?
5. Does the speaking self-efficacy of pre-service English language teachers change according to the education level of the father?
6. Does the speaking self-efficacy of pre-service English language teachers change according to their academic achievement (Grade Point Average)?

This research was conducted with the quantitative survey method. The population of the research consists of pre-service English language teachers studying at the Faculty of Education of Düzce University, Turkey in the 2021-2022 academic year. The sample consists of 161 English teacher candidates selected from the population via a simple random sampling method.

The data is collected via the “Speaking Self-Efficacy Scale for Pre-Service Teachers”, developed by Katranci and Melanlıoglu (2013). The scale consists of five sub-dimensions, which are: “speaking in public”, “speaking effectively”, “applying the rules of speech”, “organizing the content of speech” and “evaluating speech” and 25 items in total.

The quantitative data obtained in the research were transferred to the SPSS 21.0 package program. Then, firstly, Skewness and Kurtosis values were calculated to determine whether the data were normally distributed, and these values were found to be in the range of -1.50 to +1.50. Can (2016) accepts the range of -1.96 to +1.96 as the normal distribution. From this point of view, it was determined that the data were normally distributed and parametric tests were used in data analysis. Arithmetic mean and standard deviation values, independent groups t-test, and one-way analysis of variance (ANOVA) were used to calculate the speaking self-efficacy scores of pre-service English language teachers.

As a result of this study, which aimed to examine the speaking self-efficacy of English teacher candidates studying at Düzce University, in terms of various variables (gender, grade level, mother's education level, father's education level, academic success), it was determined that English teacher candidates' speaking self-efficacy levels were high.

The study determined that the gender of the pre-service English language teachers did not affect the self-efficacy in “speaking effectively”, “applying the rules of speech”, “organizing the content of speech” and “evaluating speech” sub-dimensions. However, it was determined that female pre-service English language teachers had lower “speaking in public” self-efficacy compared to males. The reasons for these differences might be gender roles of the society, physical anxieties of female participants, or resilience levels of male participants.

The study determined that the grade level of the English teacher candidates is a variable that affects their speaking self-efficacy. Looking at the average scores, it was determined that as the grade levels of the English teacher candidates change, the self-efficacy in the sub-dimensions of “speaking in public”, “applying the rules of speech” and “organizing the content of speech” increases. However, the average scores of “speaking effectively” self-efficacy in the second grade compared to the first grade; and the average scores of “speaking effectively” self-efficacy in the fourth grade were lower than those in the third grade. It was determined that the average scores of English teacher candidates' self-efficacy in “evaluating speech” in the fourth grade were also lower than those in the third grade. In this regard, it can be claimed that the lectures on speaking and effective communication skills taken at the university, the presentations, and sample lectures in the lectures generally reflect positively on the speaking self-efficacy of the students. Also, as grade level increases, it is natural to expect tertiary-level courses to increase students' critical thinking skills. The reason why the “speaking effectively” self-efficacy of the second-year students is lower than the first year may be that the second year's education last year was in the form of distance education due to Covid-19. While second graders took the oral communication skills course online, which can benefit speaking self-efficacy, this year's first graders are taking it face-to-face. The reason why the “speaking effectively” self-efficacy of the fourth graders is lower than the third grade may be that the fourth graders do their teaching practicum and realised the possible shortcomings in themselves.

The study determined that the mother and father education levels and GPA (academic success) of the pre-service English language teachers do not affect their speaking self-efficacy. However, a significant relationship could not be established between both variables and self-efficacy.

